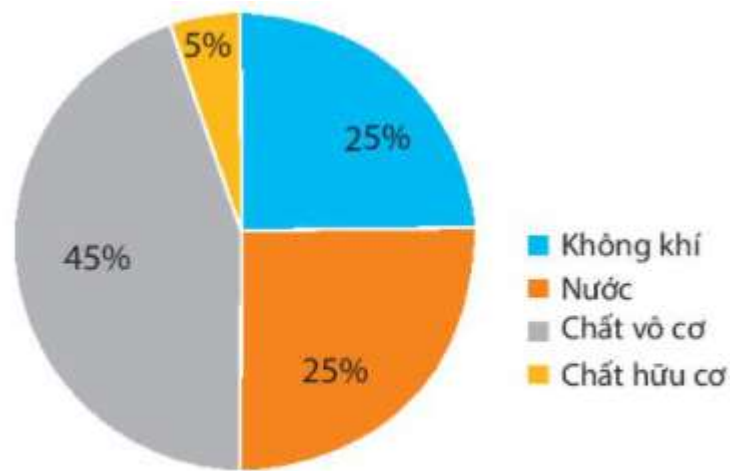


## **Bài 19: Lớp đất và các nhân tố hình thành đất. Một số nhóm đất điển hình**

**Trả lời câu hỏi giữa bài Địa 6 Bài 19 (Chân trời sáng tạo)**

**Câu hỏi 1 trang 178 Địa Lí lớp 6:** Dựa vào hình 19.1 và thông tin trong bài em hãy:

- Cho biết các thành phần chính của đất.
- Thành phần nào chiếm tỉ lệ lớn nhất?
- Thành phần nào quan trọng nhất?



Hình 19.1. Tỉ lệ các thành phần có trong đất

**Trả lời:**

- Các thành phần chính của đất: không khí, nước, chất vô cơ và chất hữu cơ.
- Thành phần chất vô cơ chiếm tỉ lệ lớn nhất tới 45%.
- Thành phần chất hữu cơ quan trọng nhất.

**Câu hỏi 2 trang 179 Địa Lí lớp 6:** Dựa vào hình 19.2 và thông tin trong bài em hãy cho biết:

- Có mấy tầng đất chính?
- Tầng nào chứa chất mùn và có nhiều chất dinh dưỡng?

**Trả lời:**

- Có 4 tầng đất chính: Tầng hữu cơ, tầng đất mặt, tầng tích tụ và tầng đá mẹ.
- Tầng đất mặt chứa chất mùn và có nhiều chất dinh dưỡng nhất.

**Câu hỏi 3 trang 179 Địa Lí lớp 6:** Dựa vào hình 19.3 và thông tin trong bài, em hãy cho biết những ảnh hưởng của con người đến đất theo hướng tích cực hoặc tiêu cực.



Hình 19.3. Ruộng bậc thang Mù Cang Chải (Yên Bái)

**Trả lời:**

**Ảnh hưởng của con người đến đất**

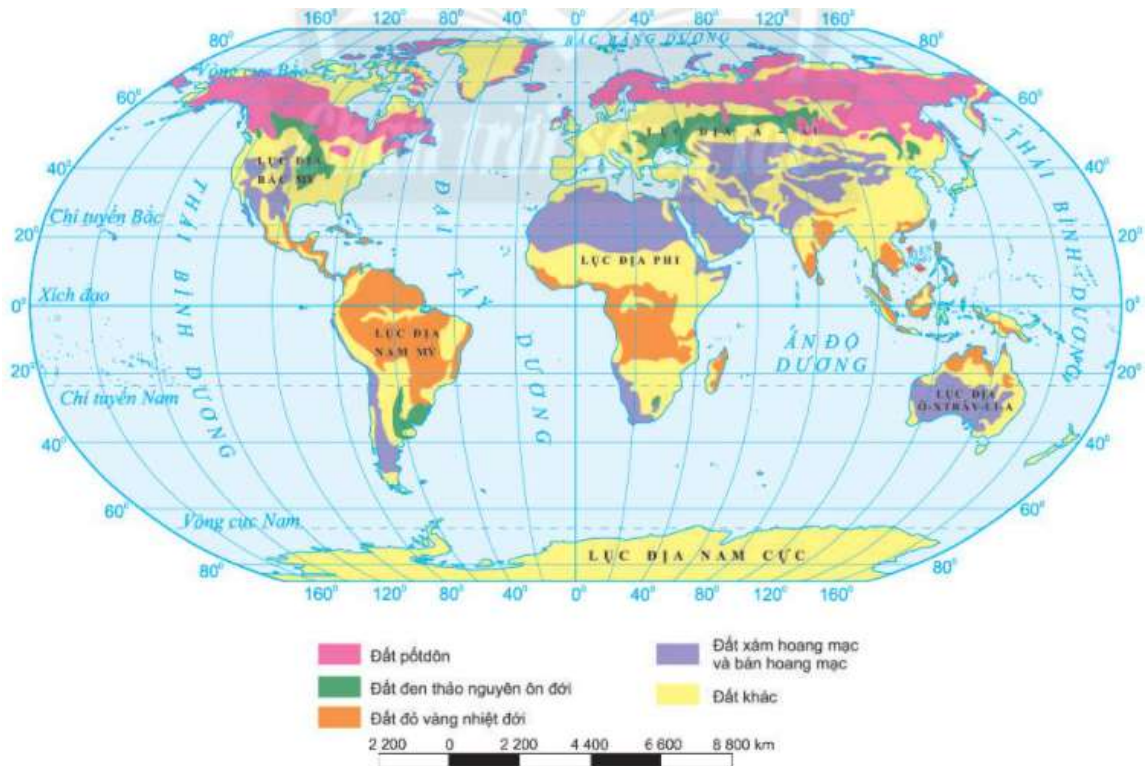
**\* Tích cực**

- Đẩy mạnh trồng cây, gây rừng phủ xanh đất trống, đồi trọc.
- Khai thác, chăm bón và cày cấy đào xới cho đất tơi xốp.
- Áp dụng các biện pháp bảo vệ môi trường đất, khai thác đất đai hợp lí,...

**\* Tiêu cực**

- Xả thải các chất sinh hoạt, công nghiệp xuống đất.
- Khai thác khoáng sản quá mức, phá hoại cảnh quan sinh thái.
- Sử dụng nhiều chất hóa học, phân bón, thuốc bảo vệ thực vật,... làm ô nhiễm đất.
- Khai thác rừng quá mức khiến đất đai đồi núi xói mòn, sạt lở, thoái hóa,...

**Câu hỏi 4 trang 180 Địa Lí lớp 6:**



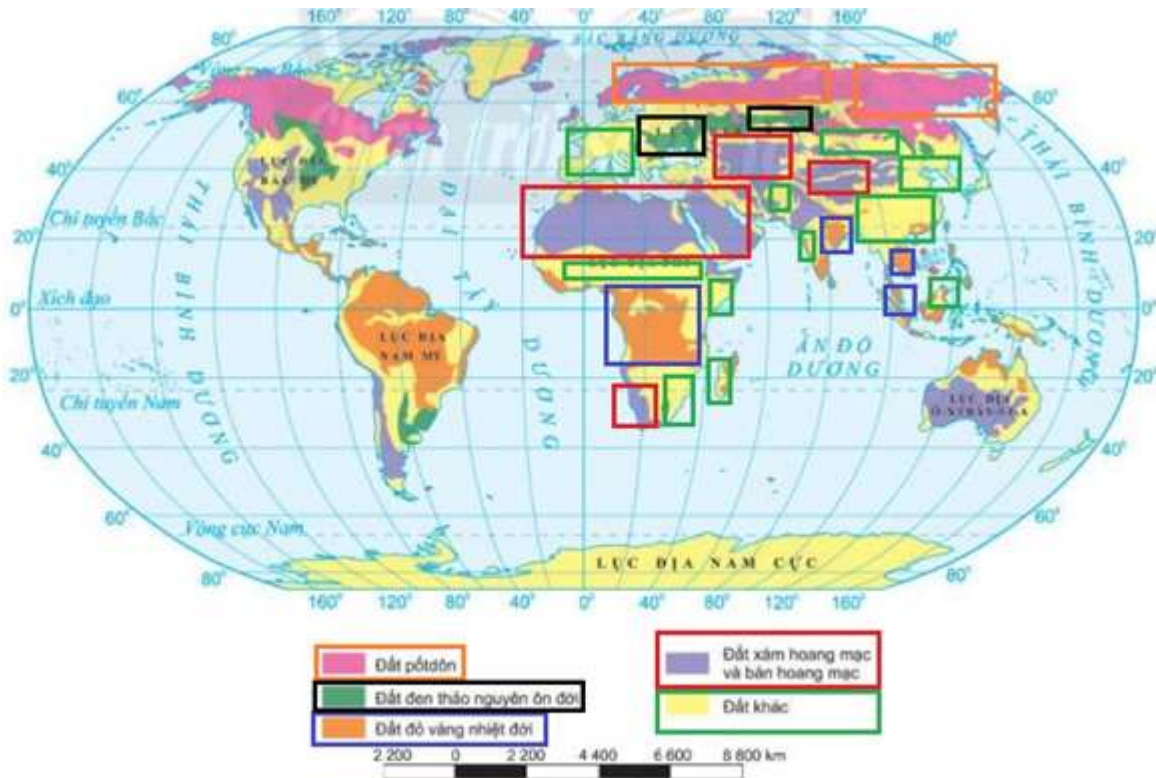
Hình 19.4. Một số nhóm đất điển hình trên thế giới

Dựa vào hình 19.4 em hãy kể tên:

- Một số nhóm đất điển hình trên thế giới.
- Các nhóm đất điển hình ở lục địa Á-Âu và lục địa Phi.

**Trả lời:**

- Một số nhóm đất điển hình trên thế giới: đất pôtdôn, đất đen thảo nguyên ôn đới, đất đỏ vàng nhiệt đới, đất xám hoang mạc và bán hoang mạc,...
- Các nhóm đất điển hình ở
  - + Lục địa Á-Âu: Đất pôtdôn, đất xám hoang mạc và bán hoang mạc, đất đen thảo nguyên ôn đới, đất đỏ vàng nhiệt đới, đất khác,...
  - + Lục địa Phi: Đất đỏ vàng nhiệt đới, đất xám hoang mạc và bán hoang mạc, đất khác,...



Hình 19.4. Một số nhóm đất điển hình trên thế giới

**Giải luyện tập - Vận dụng Bài 19 Địa lí 6 (Chân trời sáng tạo)**

**Luyện tập trang 181 Địa Lí lớp 6:** Em hãy cho biết:

- Vai trò của lớp đất đối với sinh vật (thực vật, động vật,...).
- Nhân tố nào đóng vai trò quan trọng trong quá trình hình thành đất? Giải thích vì sao em chọn nhân tố đó?

**Trả lời:**

- Vai trò của lớp đất đối với sinh vật (thực vật, động vật,...)
- + Là nơi diễn ra mọi hoạt động sống của con người cũng như các loài sinh vật khác.
- + Chứa thành phần nước và không khí giúp cho sinh vật phát triển.
- Nhân tố như đá mẹ, khí hậu, sinh vật đóng vai trò quan trọng trong quá trình hình thành đất vì:
  - + Đá mẹ là nguồn cung cấp vật chất vô cơ cho đất quyết định thành phần khoáng vật, ảnh hưởng đến màu sắc và tính chất của đất.

+ Khí hậu tác động tới quá trình hình thành đất bằng lượng mưa và nhiệt độ. Lượng mưa quyết định mức độ rửa trôi, nhiệt độ thúc đẩy quá trình hòa tan và tích tụ chất hữu cơ.

+ Sinh vật đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành đất, góp phần tích tụ, phân hủy và biến đổi chất hữu cơ, tổng hợp chất hữu cơ từ những chất vô cơ,...

**Vận dụng trang 181 Địa Lí lớp 6:** Dựa vào nội dung đã học và hiểu biết của mình, em hãy sưu tầm những thông tin liên quan đến những nhóm đất chính ở Việt Nam.

**Trả lời:**

- Học sinh có thể tìm kiếm thông tin các nhóm đất ở nước ta qua sách, báo, internet,...



Phân loại đất | Open Development Vietnam



Đặc điểm chung đất Việt ...



Các loại đất ở Việt Nam và cách phân loại đất chính xác ...

- Nước ta có một số nhóm đất

+ Đất đỏ badan: tập trung nhiều nhất ở vùng Tây Nguyên, Đông Nam Bộ và một số vùng núi nước ta, trồng các loại cây quan trọng, sản lượng cao, giá trị kinh tế cho con người,...

+ Đất feralit đỏ vàng: sử dụng để trồng một số cây công nghiệp (chè, quế, cà phê,...), canh tác cây lương thực: lúa, ngô, sắn mì,...

+ Đất phù sa sông: phân bố ở vùng đồng bằng, ven biển, hạ lưu các con sông,... thích hợp trồng cây lương thực, cây hoa màu,...

## **Lý thuyết Địa lí lớp 6 Bài 19 (Chân trời sáng tạo)**

### **I. Lớp đất, các thành phần chính của đất và tầng đất**

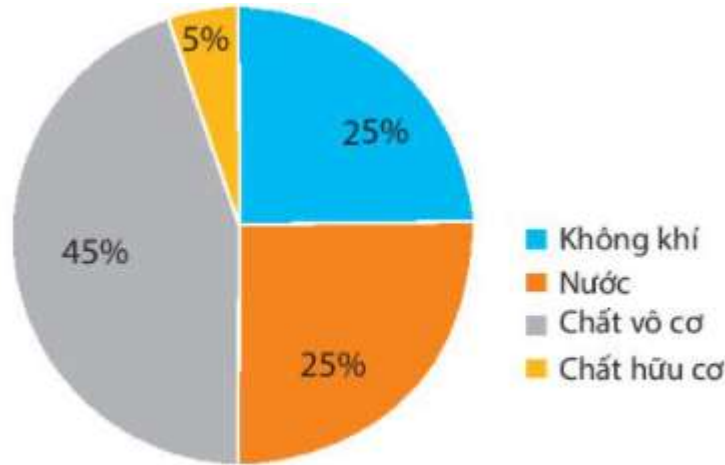
#### **1. Lớp đất**

- *Khái niệm:* Là lớp vật chất mỏng, tơi xốp bao phủ trên bề mặt các lục địa và đảo, được đặc trưng bởi độ phì.

- *Độ phì* là khả năng cung cấp nước, không khí, nhiệt và các chất dinh dưỡng cho thực vật sinh trưởng và phát triển.

## 2. Các thành phần chính của đất

- Lớp đất trên các lục địa bao gồm các thành phần là chất vô cơ, chất hữu cơ, nước, không khí.

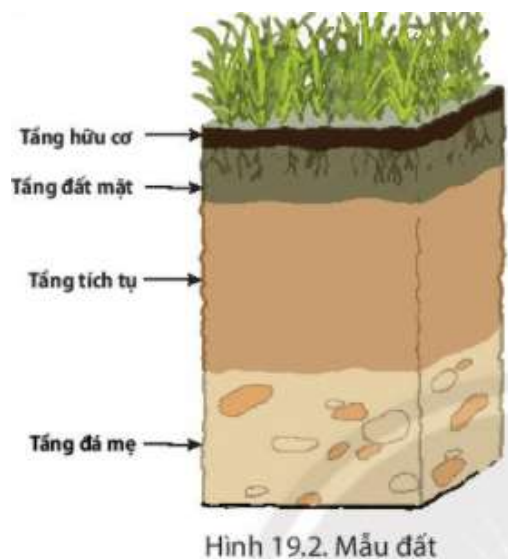


Hình 19.1. Tỷ lệ các thành phần có trong đất

- *Chất vô cơ* chiếm phần lớn trọng lượng của đất bao gồm các hạt cát, hạt sét...
- *Chất hữu cơ* chỉ chiếm một tỉ lệ nhỏ nhưng là phần quan trọng nhất của đất.
- *Nước và không khí* tồn tại giữa các khe hở của đất, giúp cho sinh vật sinh trưởng và phát triển.

## 3. Các tầng đất

- *Các tầng*: Tầng hữu cơ, tầng đá mặt, tầng tích tụ và tầng đá mẹ.



Hình 19.2. Mẫu đất

- *Đặc điểm của các tầng*

+ *Tầng hữu cơ*: Là tầng trên cùng, bao gồm các tàn tích hữu cơ (cành khô, lá mục,..) đang bị phân giải.

+ *Tầng đất mặt*: Được hình thành do vi sinh vật phân giải các chất hữu cơ tạo nên chất mùn, thường tối xốp, chứa nhiều chất dinh dưỡng.

+ *Tầng tích tụ*: Được hình thành do các vật chất bị hoà tan và tích tụ lại từ các tầng đất phía trên xuống.

+ *Tầng đá mẹ*: Là nơi chứa các sản phẩm phong hoá bị biến đổi để hình thành đất.

## II. Các nhân tố hình thành đất

- *Các nhân tố ảnh hưởng đến quá trình hình thành đất*: Đá mẹ, khí hậu, sinh vật, địa hình và thời gian.

- *Đá mẹ* là nguồn cung cấp vật chất vô cơ cho đất quyết định thành phần khoáng vật, ảnh hưởng đến màu sắc và tính chất của đất.

- *Khí hậu* tác động tới quá trình hình thành đất bằng lượng mưa và nhiệt độ. Lượng mưa quyết định mức độ rửa trôi, nhiệt độ thúc đẩy quá trình hòa tan và tích tụ chất hữu cơ.

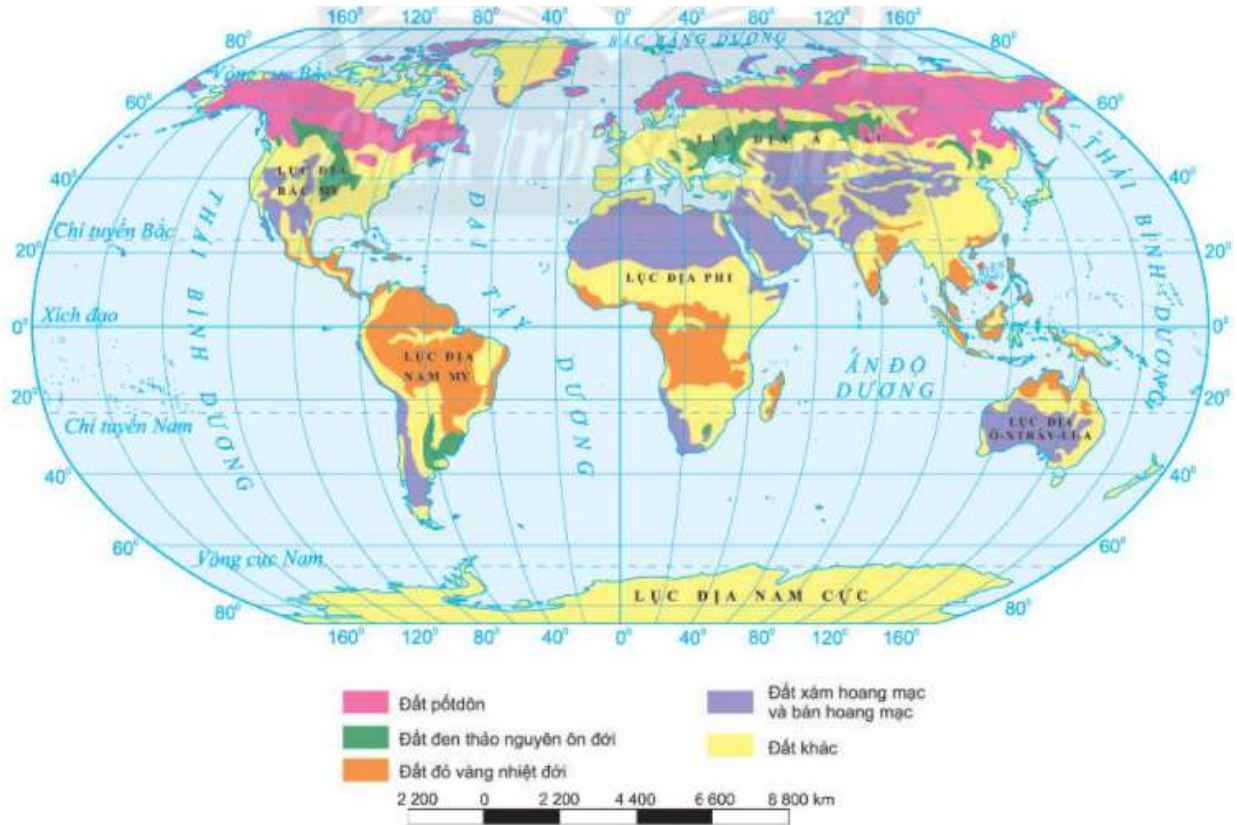
- *Sinh vật* đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành đất, góp phần tích tụ, phân hủy và biến đổi chất hữu cơ, tổng hợp chất hữu cơ từ những chất vô cơ,...



## III. Một số nhóm đất điển hình trên thế giới

- *Lớp đất* trên Trái Đất rất đa dạng.

- Chia thành các nhóm đất dựa vào: Quá trình, nhân tố hình thành và tính chất của đất.
- Một số nhóm đất chính: Đất đen thảo nguyên ôn đới, đất pôtdôn, đất đỏ vàng nhiệt đới, đất xám hoang mạc và bán hoang mạc.
- Các nhóm đất có sự khác nhau rất lớn về màu sắc, thành phần, bề dày và độ xốp.



Hình 19.4. Một số nhóm đất điển hình trên thế giới